

Helsingissä 5.8.2021

Luonto-Liiton lausunto valtionvarainministeriölle koskien valtionavustuslain muuttamista

Luonto-Liitto tekee ja edistää lasten ja nuorten luonnonharrastus- ja ympäristönsuojelutoimintaa. Luonto-Liiton toiminta on valtakunnallista ja sitä tekevät omaehtoisesti aktiiviset nuoret. Tavoittelemme sitä, että nuoret pääsevät meillä tekemään luontotoimintaa matalalla kynnyksellä ilman raskasta byrokratiaa. Toimintamme edistää lasten ja nuorten luontosuhdetta ja luonnonharrastamista, aktiivista kansalaisuutta, ympäristön parempaa tilaa sekä luonnon monimuotoisuuden turvaamista.

Luonto-Liitto toivoo, että valtiovarainministeriön suunnittelemat lakimuutokset kannustaisivat nuoria aktiivisuuteen. Uudistusten ei pidä suunnata järjestötoiminnan vähäisiä resursseja järjestöhallinnon monimutkaistamiseen. Luonto-Liitossa monia talouteen ja hallintoon liittyviä tehtäviä tekevät nuoret itse. Byrokratian lisääntyminen vaikuttaisi varsinaista toimintaa heikentävästi ja vaikeuttaisi samalla nuorten osallistumista ja sitoutumista järjestötoimintaan.

Luonto-Liitto muistuttaa, että järjestöhallintoa pyritään parhaillaan keventämään Oikeusministeriössä valmisteilla olevan toimintaryhmälain puitteissa. Tuemme lämpimästi tätä työtä. Toimintaryhmälain toteuttaminen vapauttaisi huomattavan paljon voimavaroja varsinaisen luonto- ja ympäristötoiminnan tekemiseen. Se myös edistäisi aktiivista kansalaisuutta sekä luontotoiminnan mielekkyyttä. Samalla tämä vapauttaisi järjestötoiminnassa resursseja omaan varainhankintaan sekä yhteisö- ja yritysyritysyhteistyöhön.

Nyt lausuttavana oleva valtionavustuslain muuttamisen taustalla oleva ajatus harmaan talouden torjumisesta on mielestämme kannatettava. Lausuttavana oleva lakiluonnos sisältää kuitenkin järjestöille hyvin ongelmallisia kohtia. Esimerkiksi Luonto-Liiton kohdalla valtionavun myöntämisen rajoitusten tarkastaminen vaatisi vuosittain n. 40-50 henkilön taustojen selvittämistä heidän taloustilanteensa ja -taustojensa osalta. Lakiluonnoksen pykälän 7 a § kohtaa 7 voidaan tulkita siten, että Luonto-Liitossa ylimpään johtoon kuuluisivat toiminnanjohtaja, hänen sijaisensa, seitsemän hallituksen jäsentä, jopa 25 valtuuston jäsentä sekä heidän 25 varajäsentään. Yhteensä ylimpään johtoon kuuluvia henkilöitä voitaisiin siis tulkita olevan jopa 60. Osa valtionavustamme (muutamia tuhansia euroja vuodessa) delegoidaan edelleen kahdeksalle piirijärjestöllemme. Lakiluonnosta on mahdollista tulkita niin, että joutuisimme valtionapuja hakiessamme selvittämään myös piirijärjestöjemme ylimmän johdon, eli hallitusten jäsenten taloudellisia taustoja. Kun piirijärjestöillämme on keskimäärin n. 7 henkilöä, jotka kuuluisivat lain tarkoittaman ylimmän johdon piiriin, saattaisimme joutua selvittämään peräti 120 henkilön taloudelliset taustatiedot vuosittain Opetusministeriölle.

Luonto-Liiton kaltaisissa järjestöissä yksittäisten hallitusten ja valtuustojen jäsenten mahdollisuus saada itselleen rikollista taloudellista hyötyä tai harjoittaa harmaata taloutta järjestön kautta on huomattavan pieni. Lakiluonnoksen ehdotus kaikkien näiden henkilöiden taloustaustojen selvittämisestä on kohtuuttoman raskas verrattuna siitä mahdollisesti saatavaan käytännössä olemattomaan hyötyyn. Luonto-Liiton tapaisessa järjestössä suurimmat mahdollisuudet

taloudellisiin väärinkäytöksiin olisivat hallituksen puheenjohtajalla, toiminnanjohtajalla ja talousjohtajalle.

Mielestämme riittävä ja kohtuullinen etukäteisvalvonnan taso saavutettaisiin tarkastamalla esimerkiksi toiminnanjohtajan ja hallituksen puheenjohtajan sekä kenties näiden varajäsenten taustat.

Luonto-Liitto toivoo lisäksi, että nuorten tekemään järjestötoimintaan varatut taloudelliset resurssit budjetoitaisiin jatkossa suoraan valtion perusbudjetista irrallaan Veikkauksen voittovaroista.

Kansalaisjärjestötoiminnalla on valtava yhteiskunnallinen merkitys nuorten hyvinvoinnin edistämisessä. Lakiuudistuksia tehtäessä tämä näkökulma on tärkeä ottaa vakavasti huomioon.

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'RE', with a horizontal line extending to the right.

Riku Eskelinen
Toiminnanjohtaja
Luonto-Liitto ry
Puhelin: 0505727782